

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นอันพึงประสงค์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น,ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน, ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความคาดหวังต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และความสัมพันธ์ระหว่างระดับความคาดหวังการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชากรกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนที่มีอายุ 18ปีขึ้นไป จำนวน400คน ทำการสำรวจเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบบรรยาย

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นอันพึงประสงค์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ปรากฏผล ดังนี้

1.ข้อมูลพื้นฐานของประชากรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 340 คน (ร้อยละ 85.0) เป็นเพศชาย จำนวน 60 คน (ร้อยละ 15.0) มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 166 คน (ร้อยละ 41.5) รองลงมาอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 123 คน (ร้อยละ 30.7) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 193 คน (ร้อยละ 48.3) รองลงมา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 115 คน (ร้อยละ 28.7)

ด้านรายได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 304 คน (ร้อยละ 76) รองลงมาอยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท จำนวน 72 คน (ร้อยละ 18) โดยระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในตำบลสุเทพส่วนใหญ่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ 26 ปีขึ้นไป จำนวน 266 คน (ร้อยละ 66.5) รองลงมาคือมีระยะเวลาอาศัยอยู่ในตำบลสุเทพระหว่าง 21-25 ปี จำนวน 39 คน (ร้อยละ 9.8) ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้เสียภาษีท้องถิ่นให้กับเทศบาลตำบลสุเทพ จำนวน 299 คน (ร้อยละ 74.7) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เสียภาษีให้กับเทศบาลตำบลสุเทพจำนวน 101 คน (ร้อยละ 25.3) มีการเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินมากที่สุด รองลงมาคือ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย ตามลำดับ อัตราการเสียภาษีท้องถิ่นดังกล่าวต่อปีอยู่ระหว่าง 1-10,000 บาท (ร้อยละ 87.1)

รองลงมา 10,001- 20,000 บาท (ร้อยละ 7.9)

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นที่เข้าไปทำหน้าที่พัฒนาท้องถิ่น แบ่งระดับของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมความคาดหวังต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นทุกด้านอยู่ในระดับสูง โดยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบลสุเทพ ผู้ซึ่งทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร ที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างคาดหวังมากที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำ รองลงมาคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านสังคม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสำเร็จ ตามลำดับ สำหรับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลสุเทพผู้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างคาดหวังมากที่สุดคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านสังคม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสำเร็จ ตามลำดับ

3. บริการสาธารณะที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คาดหวังว่าจะได้รับจากเทศบาลตำบลสุเทพมากที่สุด คือ ด้านอุตสาหกรรมและโยธา รองลงมาคือ ด้านการรักษาความปลอดภัย ด้านทะเลและชุมชน ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านสร้างความเข้มแข็งชุมชน ด้านศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ ด้านการสาธารณสุข ด้านการเกษตร ด้านการศึกษา ด้านพาณิชย์ตามลำดับ

ด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ การเสียนายิท้องถิ่น จำนวนเงินภาษีท้องถิ่นที่ต้องชำระต่อปี ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความคาดหวังต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นอันพึงประสงค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปว่า ระดับความคาดหวังต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นอันพึงประสงค์ อันประกอบไปด้วย นายกเทศมนตรีตำบลสุเทพ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลสุเทพ การจัดทำบริการสาธารณะ ในการศึกษาครั้งนี้ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังอยู่ในระดับสูง

4. การมีส่วนร่วมของประชาชน แบ่งระดับการมีส่วนร่วม 3 ระดับ คือ น้อย ปานกลาง มาก ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมช่วงก่อนการเลือกตั้งซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สูงที่สุด คือ การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รองลงมาคือ การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองท้องถิ่น และในการเลือกตั้งครั้งต่อไปที่จะมาถึง ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังคงตั้งใจออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ในการศึกษาครั้งนี้ ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลของตน/ของครอบครัว/ชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลในการเบื้องต้นให้กับเทศบาลตำบลสุเทพ รองลงมาคือ การสนใจรับทราบข้อมูล ข่าวสาร การดำเนินงานต่างๆของเทศบาลตำบลสุเทพ การเข้าร่วมในการประชุมของหมู่บ้าน/ชุมชนในการเสนอความต้องการของ

คนเพื่อนำไปจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี การให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลตำบลสุเทพ และการเข้าร่วมฟังการประชุมสภาตามลำดับ โดยรวมการมีส่วนร่วมในการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง

การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลตำบลสุเทพ ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า โดยประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบติดตามประเมินผลโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ รองลงมาคือ การตรวจสอบพฤติกรรมผู้บริหารสมาชิกสภา โดยรวมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลตำบลสุเทพอยู่ในระดับต่ำ

สำหรับปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ อายุ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนการศึกษา ระดับรายได้ การเสียดินท้องถิ่น จำนวนเงินภาษีท้องถิ่นที่ต้องชำระต่อปี ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มตัวอย่าง อันได้แก่ การมีส่วนร่วมในทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลตำบลสุเทพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

5. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่ไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานและการตรวจสอบ เนื่องจากเทศบาลตำบลสุเทพไม่มีการประชาสัมพันธ์ หรือ แม้มีการประชาสัมพันธ์แต่เป็นการประชาสัมพันธ์ที่กะทันหันไม่มีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้า รู้สึกเบื่อหน่าย ไม่อยากยุ่งเกี่ยว ไม่มีเหตุจูงใจให้เข้าร่วม อีกทั้งเทศบาลตำบลสุเทพไม่เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น นักการเมืองท้องถิ่นมีการแบ่งฝ่าย ใครที่อยู่ฝ่ายเดียวกันจะมีโอกาสเข้าไปแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วม และเมื่อมีการเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ มีข้าราชการฝ่ายประจำดำเนินการอยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ด้านการตรวจสอบการทำงาน มีหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการอยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปตรวจสอบการทำงานของเทศบาลตำบลสุเทพ รวมถึงประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจว่าตนเองไม่มีความรู้ความสามารถใดๆ ไม่มีอำนาจในการเข้าไปบริหารงานและตรวจสอบ และการทำมาหาเลี้ยงชีพในปัจจุบันนี้ก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้ประชาชนไม่มีเวลา และไม่สนใจ ที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานและการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลตำบลสุเทพ

สำหรับการซื้อสิทธิขายเสียงภายในตำบลสุเทพ ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับว่ามีอยู่จริง ซึ่งเป็นเรื่องไม่ดีที่ไม่ควรให้เกิดขึ้นเพราะเมื่อมีการลงทูลนักการเมืองยอมเข้าไป

แสวงหาผลประโยชน์เพื่อถอนทุนคืน หากมีการซื้อสิทธิขายเสียงให้รับเงินได้ แต่ไม่ควรเลือกผู้ซื้อสิทธิขายเสียงนั้น ประชากรกลุ่มตัวอย่างบางคนเชื่อว่าการซื้อสิทธิขายเสียงไม่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนที่จะเลือกใครและบางรายเห็นว่าการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นทั่วไปทั้งในการเลือกตั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น จึงรู้สึกเฉยๆ กับการซื้อสิทธิขายเสียงที่มีอยู่

5.2 การอภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นอันพึงประสงค์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นสำคัญๆ จากการวิเคราะห์ ดังนี้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นที่ประชาชนต้องการมากที่สุดสองลำดับแรก คือ คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม หมายความว่า การเป็นผู้นำที่ดีนั้นต้องมีภาวะผู้นำคู่กับการคุณธรรมจริยธรรม อันเป็นองค์ประกอบหลักสำหรับการบริหารจัดการพัฒนาท้องถิ่น โดยคาดหวังว่าผู้นำของตนจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ยึดมั่นในหลักคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นตนเองให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างโปร่งใส มีความเสมอภาค และเกิดประโยชน์สุขต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง นอกจากนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ยังมีคุณลักษณะสำคัญอื่นๆ เป็นส่วนประกอบเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงได้ เช่น การมีกิริยามารยาทดี ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเอง สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดี ด้านชีวิตส่วนตัวของนักการเมืองท้องถิ่น ประชากรกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับ การมีครอบครัวที่ปกติสุขและมีฐานะทางการเงินที่มั่นคง ไม่มีหนี้สินส่วนตัว อาจเนื่องด้วยคาดหวังว่าคนที่พร้อมทุกอย่างทั้งทางการเงิน การที่สามารถดูแลครอบครัวตนเองได้เป็นอย่างดี จะมีความพร้อมในการเข้ามาบริหารและพัฒนาท้องถิ่น ได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องกังวลกับปัญหาชีวิตส่วนตัว ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้มีความสอดคล้องกับ คุณสมบัตินักการเมืองที่ดีในอนาคตปี พ.ศ.2560 ในทัศนะของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ที่กล่าวไว้ว่า นักการเมืองที่ดีควรมีลักษณะสำคัญ คือ มีคุณภาพ คุณวุฒิ ความรู้ความสามารถ ใฝ่รู้ ทำงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเสียสละ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว พวกพ้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล แก้ไขปัญหาได้ทุกสถานการณ์ ชีวิตการทำงานต้องมีประวัติดี ไม่มีประวัติการทุจริต ไม่ดำเนินกิจกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ สำหรับชีวิตส่วนตัว ต้องมีชีวิตครอบครัวที่ดี เพราะครอบครัวมีส่วนสะท้อนถึงการบริหาร หากบริหารชีวิตครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันที่เล็กที่สุดในสังคมได้ก็ย่อมบริหารจัดการสถาบันที่ใหญ่ขึ้นได้ดี นอกจากนั้นนักการเมืองจะต้องมีคุณวาจา คือ มีคำพูดที่สุภาพ มีเหตุมีผล รักษาคำพูด ไม่โกหก และคุณกริยา คือ เป็นผู้สง่างาม มีมนุษยสัมพันธ์ดี รู้กาลเทศะ สามารถเข้ากับคนได้ทุกประเภท ทุกระดับ ส่วนคุณลักษณะเด่นและเป็นคุณค่าต่อประเทศ

ชาติมากที่สุดที่นักการเมืองต้องมี คือคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ จริ่งใจต่อประเทศชาติและประชาชน เพราะหากนักการเมืองขาดคุณธรรมและจริยธรรม แม้เก่งกาจมีการศึกษาสูง ก็ไม่สามารถนำพาประเทศไปสู่ความไพบูลย์ได้

บริการสาธารณะที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างคาดหวังจะได้รับจากเทศบาลตำบลสุเทพจากการศึกษาครั้งนี้มากที่สุด คือ ด้านอุตสาหกรรมและโยธา รองลงมาคือ ด้านการรักษาความปลอดภัย ด้านสังคมสงเคราะห์ สอดคล้องกับในระยะเวลาสี่ปีที่ผ่านมา เทศบาลตำบลสุเทพจัดทำบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานเช่น การสร้างถนน การทำรางระบายน้ำ ฯให้กับประชาชนเพียงไม่กี่โครงการ การบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานจึงเป็นความคาดหวังลำดับแรก of ประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมบริการสาธารณะที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างคาดหวังจะได้รับจากเทศบาลตำบลสุเทพอยู่ในระดับสูง

สำหรับปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ การเสียภาษีท้องถิ่น จำนวนเงินภาษีท้องถิ่นที่ต้องชำระต่อปี พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความคาดหวังต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นอันพึงประสงค์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นั้น หมายความว่า มนุษย์ถึงแม้จะมีความแตกต่างกัน แต่ในเรื่องผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับนั้น มนุษย์จะมีความคาดหวังไว้สูงเหมือนกัน

ดังนั้น การบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น อันได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นและบริการสาธารณะที่ประชาชนคาดหวังจะได้รับจากเทศบาลตำบลสุเทพ โดยรวมมีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังที่จะได้ผู้นำที่มีคุณลักษณะที่ดีทั้ง กาย วาจา และใจ อีกทั้งต้องเป็นบุคคลที่มีภาพลักษณ์ที่ดีทั้งในอดีตและปัจจุบัน มีชีวิตส่วนตัวมีความมั่นคง เพื่อที่จะเข้าบริหารจัดการพัฒนาท้องถิ่นและจัดทำบริการสาธารณะให้เกิดประโยชน์กับประชาชนอย่างแท้จริง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งช่วงการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น การมีส่วนร่วมก่อนและหลังการเลือกตั้ง พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นของประชากรกลุ่มตัวอย่างก่อนและระหว่างการเลือกตั้ง อันได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นทางการ คือ มีการสนทนาพูดคุยกันในเรื่องของการเมืองท้องถิ่นในประเด็นทั่วไปทั้งที่สนับสนุนและคัดค้านนักการเมืองที่คงอยู่ ประชากรกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง นายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาที่ผ่านมาสูง อาจเพราะรัฐธรรมนูญได้กำหนดหน้าที่ไว้อย่างชัดเจนและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์ทั้งภาครัฐ และเอกชน อยู่เสมอเพื่อให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งการเลือกตั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น จึงทำให้

พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งอยู่ในระดับสูง และในการเลือกตั้งครั้งต่อไปที่จะมาถึงนี้ประชากรกลุ่มตัวอย่างยังคงให้ความสนใจที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับสูงเช่นกัน โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ได้ผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่บริหารจัดการพัฒนาท้องถิ่นตามวาระที่กฎหมายกำหนด สรุปโดยรวมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชากรกลุ่มตัวอย่างนี้อยู่ในระดับปานกลาง

แต่เมื่อสิ้นสุดการเลือกตั้ง ได้ตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่บริหารจัดการพัฒนาท้องถิ่นแล้ว ดูเหมือนว่าการมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มตัวอย่างจะสิ้นสุดลง หรือ ลดบทบาทของตนเองลงในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นรูปแบบอื่นๆ ทั้งที่ความเป็นจริงกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นนั้นเพิ่งจะเริ่มต้นเพียงแคได้ผู้แทนที่จะเข้าไปทำหน้าที่เท่านั้น ประชากรกลุ่มตัวอย่างจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในกระบวนการอื่นๆ ลดลง อาทิเช่น การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงาน เพื่อแสดงความคิดเห็น เสนอความต้องการ ในเวทีที่เทศบาลตำบลสุเทพจัดเพื่อให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อบรรจุความต้องการของประชาชนตำบลสุเทพไว้ในแผนพัฒนาเพื่อนำไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งการมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้จะทำให้ประชากรกลุ่มตัวอย่างได้รับบริการสาธารณะตามที่ตนต้องการนั้น กลับพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของรัตนาศาส์ (2552) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการกำหนดนโยบายการบริหารงานของเทศบาลตำบลเวียงพร้าว พบว่าการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายฯ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการตรวจสอบต่างๆ นั้น ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับต่ำ นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าเมื่อมีการเสนอความต้องการของตนเองแก่เทศบาลตำบลสุเทพแล้ว ประชากรกลุ่มตัวอย่างจะไม่สนใจ ไม่ตรวจสอบหรือติดตามผลเลยว่าคุณคิดเห็น ความต้องการของคนที่ได้เสนอไปนั้นมีการนำไปดำเนินการหรือจัดทำเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อแก้ไขปัญหาตามที่ตนต้องการหรือไม่ คงปล่อยให้อำนาจการตัดสินใจเป็นของตัวแทนที่ตนได้เลือกเข้าไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ยศวดี นนทรีย์ (2544) ที่พบว่า ประชาชนจะให้ความสนใจต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง แต่ภายหลังจากเลือกตั้งแล้ว ประชาชนจะขาดส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นในด้านอื่นๆ เช่น การให้ข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ การเข้าร่วมฟังการประชุม การตรวจสอบการทำงานของท้องถิ่น ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ จึงสรุปว่าการมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มตัวอย่าง อันได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมบริหารงาน การตรวจสอบการดำเนินงานของประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ อายุ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นั้น อาจเกิดจากการมีอายุที่เพิ่ม

มากขึ้นและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มานานทำให้รู้สึกผูกพันกับท้องถิ่นแต่สำหรับผู้ที่มาอาศัยอยู่ในพื้นที่ได้ไม่นานอาจจะยังไม่รู้สึกผูกพันกับท้องถิ่นมากนัก จึงทำให้เกิดความแตกต่างในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมต่างๆ ในการพัฒนาท้องถิ่นตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ Jean Jacques Rousseau (อ้างถึงในวิสุทธิ โปธิ์แทน, 2541: 12) ที่มองว่าประชาชนแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ที่มีความผูกพันกัน ซึ่งการรู้สึกว่าการเป็นส่วนหนึ่งของกันและกันมากเท่าใด การเข้ามามีส่วนร่วมก็ยิ่งมากเท่านั้น ส่วนระดับการศึกษาระดับรายได้ การเสียภาษีท้องถิ่น จำนวนเงินภาษีท้องถิ่นที่ต้องชำระต่อปี ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อาจเนื่องมาจากการเสียภาษีให้กับท้องถิ่นนั้น ประชาชนถือว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ การเสียภาษีท้องถิ่นจึงไม่มีผลที่จะทำให้ประชาชนต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นแต่ประการใด

ในการเปรียบเทียบลำดับขั้นพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามแนวคิดของ Milbrath นั้น ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มกิจกรรมของผู้สนใจทางการเมือง คือ มีการแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง และการชักจูงผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน

ส่วนลำดับขั้นของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนการบริหารงานและการตรวจสอบ พบว่าส่วนใหญ่จะเป็นผู้รับข้อมูล และการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้สึก ความคิดเห็น ในการจัดทำแผนพัฒนาประจำปี เท่านั้น แต่หลังจากนั้นแล้ว ประชากรกลุ่มตัวอย่างจะละเอียดที่จะตรวจสอบกำกับดูแลสิ่งที่ตนเองร่วมคิดนั้นได้มีการนำไปดำเนินการเพื่อนำไปแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนตามที่ต้องการหรือไม่ อำนาจการตัดสินใจยังคงเป็นของเทศบาลตำบลสุเทพอยู่ จึงสามารถสรุปได้ว่าลำดับขั้นของการมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ตามแนวคิดของ IAP2 (International Association for Public Participation) นั้นอยู่ในระดับหารือ (Consult) คือ มีการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริง ความรู้สึกและความคิดเห็นประกอบการตัดสินใจ ประชาชนเป็นผู้ให้ข้อมูล แต่การตัดสินใจยังเป็นของหน่วยงานภาครัฐอยู่ จากระดับการมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มตัวอย่างในระดับปานกลางนั้น มีผลทำให้กระบวนการในการพัฒนาตำบลสุเทพไม่สามารถพัฒนาไปได้อย่างครบถ้วนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบตามความคิดเห็นของนักวิชาการหลายท่านที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นจนจบ คือ การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมประเมินผล

จะเห็นได้ว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน การตรวจสอบการปฏิบัติงาน เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น

เพียงการพูดคุยกันเรื่องการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งไม่มีผลกระทบใดๆ ที่จะย้อนกลับมาหาคน แต่การเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารงานหรือการตรวจสอบการทำงานของเทศบาลตำบลสุเทพที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง อาจมีสาเหตุมาจาก

1. ในการบริหารงาน ประชาชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าตนไม่มีอำนาจ หน้าที่ในเรื่องดังกล่าว เทศบาลตำบลสุเทพมีข้าราชการประจำที่ทำหน้าที่เป็นการเฉพาะอยู่แล้ว อีกทั้งยังได้มอบความไว้วางใจให้ตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเองแล้ว

2. การตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนไม่เข้าใจในสิทธิหน้าที่ของตนเองว่าตนเองมีอำนาจใดที่จะสามารถเข้าไปตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานของรัฐ จึงคงปล่อยให้เป็นที่หน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับ ดูแลและตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (ส.ต.ง.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

3. เมื่อประชาชนได้เลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่พัฒนาท้องถิ่นแล้วก็จะปล่อยให้เป็นที่หน้าที่ของตัวแทนในการบริหารงานและการตรวจสอบการทำงานตามอำนาจหน้าที่ที่ตัวแทนนั้นได้รับไป ไม่ว่าจะผลงานที่ออกมาจะดีหรือไม่ดี ถึงแม้ว่าจะทราบว่าตัวแทนที่เลือกเข้าไปนั้นมีพฤติกรรมที่ไม่ดี ผลงานไม่ปรากฏ ประชาชนก็จะไม่กระทำการใด ถึงแม้ว่าจะมีช่องทางของกฎหมายให้กระทำได้ เช่น การเข้าชื่อเพื่อถอดถอนนักการเมือง ยังคงรอเพียงการไปใช้สิทธิเพื่อเลือกตัวแทนในครั้งต่อไปเท่านั้นเอง ซึ่งเป็นค่านิยมโดยทั่วไปของประชาชนไทยส่วนใหญ่อยู่แล้ว คือมีนิสัยที่ไม่อยากไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่ไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อตนเอง ด้วยถือว่า ไม่ใช่เรื่องของตน ชูระไม่ใช่ มีความเกรงใจกัน หรือแม้แต่การเกรงกลัวในอิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่น

4. ตำบลสุเทพตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง มีบ้านจัดสรรเกิดขึ้นจำนวนมาก การย้ายถิ่นฐานของประชาชนที่อยู่ในเขตตัวเมืองมาอยู่ในตำบลสุเทพเพิ่มขึ้น ทำให้มีระยะเวลาอาศัยอยู่ของประชาชนจำนวนนี้อยู่ในพื้นที่ได้ไม่นาน ความรู้สึกรักและหวงแหนในชุมชนจึงยังมีไม่มากนัก รวมถึงการที่ประชาชนต้องออกไปทำงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว จึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะมาสนใจในเรื่องอื่นๆ มากนัก

จากผลการศึกษาระดับความคาดหวังการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นอันพึงประสงค์ อันได้แก่ นายกเทศมนตรีตำบลสุเทพ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลสุเทพ การจัดทำบริการสาธารณะของกลุ่มประชากรตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับสูง แต่การมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สรุปได้ว่า ระดับความคาดหวังการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นอันพึงประสงค์ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลสุเทพ ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้ได้

ปฏิเสธทฤษฎีความคาดหวังที่มีความเชื่อว่า บุคคลจะแสดงพฤติกรรมใดออกมาขึ้นอยู่กับความคาดหวังของบุคคลนั้นว่ามีมากน้อยเพียงใด หากมีความคาดหวังมาก บุคคลนั้นก็มีความพยายามในการปฏิบัติงานมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนชนนั้น จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งมากกว่ากิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านอื่นๆ ที่กฎหมายให้อำนาจไว้ อาจเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆ ที่ผ่านมามักเน้นในเรื่องกิจกรรมทางการเมือง อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่า กิจกรรมการบริหารงาน และกิจการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเป็นหน้าที่ของบุคลากรภายในองค์กรนั้นๆ ส่วนกิจกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานต่างๆ เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้นที่จะมีอำนาจในการเข้ามาตรวจสอบ การทำงานประกอบด้วยนิสัยโดยทั่วไปของคนไทยที่ไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่ไม่ใช่เรื่องของตนเองโดยตรง ดังนั้น ภาครัฐจึงควรมีความจริงจังในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ความเป็นพลเมือง ปลูกจิตสำนึกรักหวงแหนชุมชน ไม่ใช่กลัวว่าประชาชนจะรู้เท่าทันนักการเมือง เพราะการพัฒนาที่จะประสบผลสำเร็จได้นั้น จะต้องได้รับการตรวจสอบทั้งจากภาครัฐ และการตรวจสอบจากประชาชนควบคู่กันไป เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องต่างๆ เกิดประโยชน์สุขแก่ท้องถิ่นของตนเองอย่างแท้จริง

2. พื้นที่หรือขอบเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีไม่มากนัก การกิจไม่ซับซ้อนมากเกินไป การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นสิ่งที่สามารถดำเนินการได้ หากท้องถิ่นนั้นๆ ได้ผู้นำท้องถิ่นที่ดี มีวิสัยทัศน์ และมีความจริงจัง ในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในรูปแบบต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ เพราะการเปิดเวทีให้กับประชาชนในการแสดงความคิดเห็นร่วมกันในเรื่องต่างๆ และนำผลที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นนั้น ไปปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรม จะทำให้ประชาชนเกิดกำลังใจที่จะเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการในครั้งต่อไป สำหรับเยาวชนในพื้นที่ควรส่งเสริมให้มีเวทีสำหรับเยาวชนในการได้ทดลองและเรียนรู้ในการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น เพื่อปลูกฝังให้เกิดความรู้สึกรักและหวงแหนชุมชน กล้าคิด กล้าแสดงออก เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่จะทำให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการเข้ามามีส่วนช่วยเหลือกิจการงานต่างๆ ของชุมชนตนเองด้วยความเต็มใจเป็นอย่างดี

